

Anchetatorii

Contribuție la istoria teroarei comuniste din România

În perioada anilor care a precedat procesul Partidului Național Tânăresc și în același deținută între anii 1947-1953, au actuat în cadrul Ministerului de Interni, compozit de pregătirea detinutului, următorii anchetatori:

AVRAM BUNACIU

MIRCEA LĂPUȘĂTESCU

ISAC SOLONUH

BORIS GRÜNBERG (ALEXANDRU NIKOLAI)

MISA SULAEGER (CAPITAN SUCLOHESCU)

PANTIUZA BOLHARENKO (GEORGHE PINTILIE)

SERGAEI NIKONOV (SERGIU NICOLAU)

PIOTR GONCIARUC (PETRE GONCIARU)

VLADIMIR MABRU

DIMITRI GEORGIEVICI FEDICIKIN

Cornelius Coposu

Orică partid politic are obligația de a milita pentru a ajunge la putere și să pună în aplicare propriul program. Nici PNȚCD nu face excepție, nu am renunțat niciodată la dorința

de a guverna. Înțept că eu, personal, nu vreau să fiu prim-ministru, ministru etc. nu înseamnă că partidul nu dorește să ajungă la putere. Dimpotrivă, este obligat să doresc să și pună în valoare propriul program.

Tuturor le-am spus mai întâi să nu se abată de la principiile morale. Un om trebuie să respecte, în primul rând, niște principii morale cu care să nu transacționeze. (...) noi nu facem transacții cu principiile, mergem însă pe principiile noastre, sărăcă să facem nici un fel de targ, nici un fel de compromis, nici un fel de concesie."

Partidul nostru nu are principii de negocieri. Dar cred că nu trebuie să nu se arătă disponibilitatea noastră de a participa efectiv la soluționarea crizei. Să, totuși, eu nu consider asta o concesie, fiindcă ea este o obligație morală a tuturor factorilor politici responsabili din România."

Apel către istorici

Domnii au dreptul să-și exprime propria istorică și, cei dinții în modură să le ofre acestor posibilitate, sunt toți ai acestia care au contribuit la încreșterea lor în cruce, prin multilinia realității.

Cornelius Coposu

Foto: Cătălina Măndru

Corneliu Coposu în fața istoriei

(Urmare din pag. 1)

Tineretul democrat din Clujul de atunci și-a găsit în Cornelius Coposu un exponent curajos protestând împotriva alunecării treptate a lui Carol al II-lea spre dictatură personală și divizarea partidelor. Remarcat de Iuliu Maniu, va fi secretarul politic al ilustrului bărbat de stat între 1936-1946 iar din 1947 secretar general adjunct al partidului și al delegației permanente. În calitate de secretar politic l-a însoțit pe Iuliu Maniu la întrevările și tratativele purtate cu Regele Mihai, diplomații occidentali, Ministrul de Externe și conducătorii partidelor din coaliția antihitleristă. A contribuit la redactarea unor memori înalte de Iuliu Maniu, a cifrat și desifrat telegramele trimise și cele primeite de la Liverpool, Cairo, Stockholm prin care se negocia independența României din război, a organizat întâlnirile secrete dintre Iuliu Maniu și Lucrețiu Pătrășcanu în anii 1943-44. O contribuție de seamă a lui Cornelius Coposu constă în transcrierea și ordonarea arhivei Iuliu Maniu dintr-o arhivă recuperată și inclusă de noi în volumul Iuliu Maniu în fața istoriei, 1993.

Am colaborat mai strâns cu Cornelius Coposu în perioada de după cedarea Ardealului de Nord când toate speranțele refugiaților și expulzaților se întrețineau spre semnatarul Unirii de la Alba Iulia din 1918, Iuliu Maniu. Apără atunci, la București, săptămânalul „Ardealul” ca organ al refugiaților sprijinit de Maniu, unde Cornelius Coposu s-a afișat ca un apărător hotărât al drepturilor noastre. Era un condeler de mare talent și veră.

La 13 martie 1945 am fost delegați al partidului la reinstarea autorităților românești în Transilvania de Nord, iar în 1946 am fost desemnați candidați la alegerile parlamentare din 19 noiembrie.

După înscenarea de la Târgu Mureș, Cornelius Coposu este arestat la 8 ianuarie 1950, că noi vom sprijini în interesul superior al țării Frontul Salvării Naționale. Liderul acestui Front aveau să ia în curând

mătăse de Închisoare și lagăr, pentru a nu-și mai revedea nicio săptămână. Arlette, condamnată la 14 ani de Închisoare și decedată înainte. Angajat într-un serviciu minor din domeniul construcțiilor, Cornelius Coposu nu capătă să îndeplinească în fața deselor interrogații și percheziții, reușind să înscrive Partidul

o decizie sectorială, transformând alianța sub faldurile căreia înțelegeau să colaboreze toate forțele politice într-un partid oarecare. Decizie profund eronată care a condus la dispersarea forțelor politice într-un moment de cumpănă când colaborarea lor era mai necesară ca oricând.

acestei idei până în ultima clipă. Elev la Blaj, student la Cluj, discipol și colaborator al lui Iuliu Maniu, Cornelius Coposu a adus în viață politică din perioada postrevoluționară o notă distinctă de fermate și consecvență. Om cu rădăcinile în perioada democrației interbelice, Cornelius Coposu impunea prin echilibru concepției, prin arta trăsăturilor, lubit de prietenii, respectat de adversari, disperația lui va fi greu resimțită în viața publică românească.

Cozile de kilometri care s-au format în jurul sediului PNȚCD pentru a-i aduce un ultim omagiu, lumânările aprinse în stradă, covorul de flori ce împodobește curtea sunt semne că mesajul său a fost înțeles: democrația adevarată se constituie într-un sistem de valori, se trăiește nu se milămașă.

Este autor al volumelor Ungaria ne cere pământul, 1940, Armistițiul din 1944 și consecințele lui, S.U.A., 1978 și București 1990, Retrospective asupra istoriei contemporane, 1991, Dialoguri cu Vartan Arachelian, 1991 și colaborator la volumele Iuliu Maniu în fața istoriei, 1992 și Ion Mihalache în fața istoriei, 1993, Din gândirea creștinădemocrată românească, 1995. Cornelius Coposu s-a bucurat de aprecierea unor personalități ilustre ale PNT: Iuliu Maniu, Ion Mihalache, Mihai Popovici, Virgil Madgearu iar la 6 octombrie 1995 i-a conferit Legiunea de Onoare a Franței. În volumul File de istorie, 1986, N. Carandino îl caracterizează astfel: „Avea umor, era generos, talentat, mare patriot și avea caracter fără să simtă nevoie de a-l afirma în fiecare clipă. A făcut abstracție de interesul lui personal și a disprețuit vanitățile curente.

Modestia lui era fermă, cuvântul lui era angajament. Pentru atari calități dobândise prețuirea și încrederea deplină a lui I. Maniu.

Încehi cu convingerea că istoria va împlini cu date noi ceea ce spațiu aceluia prezentări nu-a permis. Odihnăscă în pace!

La dezvelirea monumentului „Iuliu Maniu” din curtea sediului central al PNȚCD – de la stânga la stânga: Cornelius Coposu, Serban Ghica, Gabriel Tepelea, Emil Constantinescu